

MEDDELANDEN FRÅN
SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN

DEN 4 MARS
1944

ÅRGÅNG XXIX
NR 26

STYRELSENS BERÄTTELSE
ÖVER
FÖRENINGENS VERKSAMHET ÅR 1943
OCH
FÖRENINGENS EKONOMISKA FÖR-
VALTNING ÅR 1943

TILL BEHANDLING VID SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS
ORDINARIE STÄMMA DEN 24 MARS 1944

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM FÖR-
ENINGENS AVDELNINGAR UNDER ÅR 1943

SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS HANDLINGAR 340

Svenska Teknologföreningens verksamhet under år 1943.

Till Svenska Teknologföreningen.

Styrelsen för Svenska Teknologföreningen får härmed avgiva berättelse över föreningens verksamhet år 1943.

1. Ledamöter.

Under året hava 323 nya ledamöter vunnit inträde i föreningen, därav 167 genom anmälan enligt stadgarnas § 4, nämligen 138 förutvarande medlemmar av Tekniska högskolans studentkår och 29 förutvarande medlemmar av Chalmers studentkår. Dessutom hava 29 personer, som förut tillhört föreningen, återinträtt som ledamöter.

Ledamotsantalet har ganska kraftigt vuxit. Av de 323 nykomna äro 84,7 % utexaminerade från svenska tekniska högskolor och endast 8,7 % sakna betyg från högskola eller akademi.

Stadgad årsavgift har erlagts av 4 536 ledamöter, varav 2 318 bosatta inom Stockholms lokalportoområde, 2 155 annorstädes i Sverige och 63 i utlandet.

Vid 1943 års utgång uppgick antalet röstberättigade till 4 898 eller 236 flera än vid 1942 års slut.

Föreningen har, såvitt känt, genom döden under år 1943 förlorat 43 ledamöter, nämligen:

DIURSON, AXEL R. K., civilingenjör

SAHLIN, CARL A., doktor

BENTZ, ANDERS, ingenjör

WERNER, NILS H., civilingenjör

BACKMAN, NILS A. W., civilingenjör

BÖNISCH, HUGO K. R., ingenjör

AFZELIUS, BENGT A., professor

BERGH, ERLAND, disponent

BILDT, OLOF VINCENT, disponent

BÖK, NILS S:SON, civilingenjör

JOHANSSON, K. DAVID E., fil. lic., laboratoriechef

MAGNUSSON, ADOLF, direktör

LOVÉN, KNUT E., civilingenjör
 WERNER, AXEL D., disponent
 KÖRNER, A. JULIUS, civilingenjör
 PYK, EINAR F., civilingenjör
 LJUNGBERG, KARL J., professor
 HALLSTRÖM, OTTO H., diplomingenjör
 ELMQUIST, ELIS F., marindirektör
 PEHRSSON, HUGO E., civilingenjör
 HALLBERG, E. GUSTAF, bergsingenjör
 ARNELL, G. GÖSTA A., ingenjör
 ALMSTRÖM, AXEL E., f. d. proberare
 FORSÉN, LENNART, professor
 RAMSTRÖM, CARL A., civilingenjör
 JOHANSSON, CARL E., Dr h. c., direktör, hedersledamot
 BYLANDER, SVEN N., ingenjör
 ESTELLE, AXEL T. C., civilingenjör
 JERNELIUS, S. E. GUNNAR, civilingenjör
 BERGGREN, BENGT G., civilingenjör
 FRIES, K. A. HJALMAR, f. d. skeppsmättningskontrollör
 SUNDSTRÖM, G. ADOLF, ritkontorschef
 SVANBERG, ERIK G., bergsingenjör
 REUTERSKIÖLD, SIGVARD H. C., civilingenjör
 BÄARNHJELM, BIRGER, civilingenjör
 OHLSSON, IWAR E., civilingenjör
 PALLIN, KLAS ALBERT, f. d. trafikchef
 MATTSSON, KARL HILMER, civilingenjör
 ENGSTRÖM, SUNE P., civilingenjör
 KJÖRLING, K. ARVID E., ingenjör
 DAHLSTRÖM, J. REINHOLD, bergsingenjör
 LANDBY, GÖSTA K. B., major VVK
 LÖFSTRÖM, K. GUSTAF f. d. gruvkamrer.

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse har under år 1943 utgjorts av

Ordinarie ledamöter:

av Föreningen å stämma valda:

STEENHOFF, ROLF, överingenjör, Föreningens ordförande
 DANIELSEN, NILS, direktör, Föreningens förste vice ordförande
 ANGER, DAVID, gatudirektör, Föreningens andre vice ordförande
 KLEMMING, GÖSTA, direktör

KJELLSTRÖM, NILS, disponent
 ZIMDAHL, HELGE, arkitekt
 SIMONSSON, YNGVE, direktör
 ERICSON, THORSTEN, direktör
 PYK, HERMAN, direktör.

av Avdelningarna valda:

M THEORELL, AXEL, civilingenjör
 EDLUND, JOSEF, tygingenjör
 E ALEXANDERSSON, HARALD, direktör
 MALMSTRÖM, TORVALD, civilingenjör
 A HEDQVIST, PAUL, professor
 CLASON, GUSTAF, arkitekt
 V EKELUND, BO, civilingenjör
 BERNHARD, HARRY, civilingenjör
 K-B KALLING, BO, professor
 STENHAGEN, F. H., civilingenjör
 S FORSTER, SVANTE, direktör
 TÄGIL, FRANS, flygdirektör
 T ODQVIST, FOLKE, professor
 LUNDQUIST, RYNO, undervisningsråd
 I SÄLLFORS, TARRAS, generaldirektör
 THORELLI, HANS, överingenjör
 G ALM, BRUNO, ingenjör
 SMITH, GÖSTA, civilingenjör
 F BERG, OWE, civilingenjör
 CLAESSON, MARTIN, civilingenjör

Suppleanter:

av Föreningen å stämma valda:

WINBLADH, RAGNAR, tekn. dr
 NORDSTRÖM, SVEN, byrådirektör
 FLETCHER, JOHN, 1:e byråingenjör
 LJUNGBERG, MARTIN, civilingenjör
 BOBECK, CARL-FILIP, överingenjör
 INSULANDER, RAGNAR, civilingenjör

av Avdelningarna valda:

M LJUNGBERG GREGORY, civilingenjör
 E VRETHEM, ÅKE, 1:e byråingenjör
 A STERNER, NILS, arkitekt
 V KOLM, RUDOLF, byråchef

K-B LIANDER, HALVARD, överingenjör
S BERNELIUS, ERIK, chefsinspektör
T WÄSTLUND, GEORG, professor
I HEDE, MATS, direktör
G JACOBSON, CARL-HERBERT, civilingenjör
F MALMSTRÖM, SVEN, civilingenjör.

Funktionärer inom föreningen hava vidare under år 1943 varit:

Revisorer:

Ordinarie:

GUSTAFSSON, EMIL, bergsingenjör
SVENSSON, P. AXEL V., civilingenjör
GÖRANSSON, GUSTAF, civilingenjör

Suppleanter:

ENEROTH, ÅKE, civilingenjör
HELLEBERG, NILS, civilingenjör

Tjänstemän:

FRÖMAN, K. A., byråchef, generalsekreterare.
NAUCLÉR, REINHOLD, civilingenjör, kamrer.
STÅHLE, VIKTOR, major VVK, föreståndare för anställningscentralen.
HANSSON, SVEN A., civilingenjör, chefredaktör för Teknisk Tidskrift.

Klubbmästare:

WÄGEUS, OLLE, civilingenjör.

Teknisk Tidskrifts nämnd:

STENHOFF, ROLF, civilingenjör, *ordförande*
STERKY, HÅKAN, generaldirektör
SJÖGREN, ERIK, flygdirektör 1:a gr.
JANSSON, HERMAN, major
SMITH, GÖSTA, disponent

Biblioteksnämnden:

NAUCLÉR, REINHOLD, civilingenjör, *ordförande*
M NORDENSSON, TOM, civilingenjör
E KÄELL, STURE, civilingenjör
MALMGREN, EINAR, byrådirektör

A BERGVALL, LENNART, arkitekt
V BLOMQVIST, ERIK, civilingenjör
K-B ROTHELIUS, ERNST, bergsingenjör
BILLBERG, ALFRED, civilingenjör
S HALLDIN, GUSTAF, marindirektör
LUTHANDER, STEN, civilingenjör
T LINDSTEDT, HILDA, bibliotekarie
I STARCK, BERTIL, överingenjör
G CARLSSON, GÖSTA E., civilingenjör
F MALMSTRÖM, SVEN, civilingenjör

Klubbämnden:

LUNDQVIST, NILS, civilingenjör, *ordförande*
EWERDAHL, SUNE, civilingenjör
GÖTHLIN, STIG, civilingenjör
WALLIN, BERNT, mariningenjör
WÄGEUS, OLLE, civilingenjör

Kurskommittén:

LINDHAGEN, MANNE, direktör, *ordförande*
FRÖMAN, K. A., byråchef
LUNDQVIST, NILS, civilingenjör

Filmnämnden:

HANSSON, SVEN A., chefredaktör, *ordförande*
ALTHIN, TORSTEN, intendent
RENNERFELT, STEN, civilingenjör
WÄGEUS, OLLE, civilingenjör

3. Sammanträden.

Antalet sammanträden under året har uppgått till 81, varav 8 allmänna sammankomster med föreningen i dess helhet, nämligen årsmöte den 23—24 mars, höstmöte i och vid Sundsvall och Östersund, två ordinarie stämmor samt fyra andra allmänna sammanträden, varav ett på Statens historiska museum. Härtill komma två studiebesök, nämligen vid Södersjukhuset och IVA:s laboratorieställning.

Antalet avdelningssammanträden har varit 73, fördelade sålunda:
Avd. för Mekanik..... 9 st.
» Svenska Elektroingenjörsföreningen..... 14 »
» Svenska Arkitektföreningen..... 10 »

Avd. för Väg- och Vattenbyggnadskonst.....	9 st.
» » » » » samt avd. för tekniska fysikers förening gemensamt.....	1 »
» » Kemi och Bergsvetenskap.....	9 »
» » Skeppsbyggnadskonst.....	2 »
» » Teknisk Undervisning.....	3 »
» » Industriell Ekonomi och Organisation.....	4 »
» » Grafisk Teknik.....	4 »
» » Tekniska Fysikers Förening.....	8 »

4. Kommittéer m. m.

Förutom ovan under 2) angivna, av föreningen tillsatta nämnder m. fl. hava under 1943 följande speciella kommittéer varit verksamma.¹

A. Avslutade under år 1943.

	Utsedd av	Tills. år
Patentlagkommittén II.....	Styr.	1941
Textilforskningskommittén.....	Styr.	1943
Järn- och metallforskningskommittén.....	Styr.	1943
Kommittén för Tekniska läroverket i Stockholm..	Styr.	1943
Pappersformatkommittén.....	Styr.	1943
Geotekniska forskningskommittén.....	Styr.	1943
Rörsvetsnormkommittén.....	M	1942
Standardkommittéer för:		
SMS särtr. 237 ang. metriska gängor.....	M	1942
SMS särtr. 238 ang. skruvnycklar för invändig sexkant.....	M	1942
SMS särtr. 240 ang. axelmutter och låsbrickor..	M	1943
SMS särtr. 241 ang. borrhussningar.....	M	1943
SMS särtr. 243 ang. pressverktyg.....	M	1943
SMS särtr. 245 ang. vägghyvelskär.....	M	1943
Kommittéen för taxor rörande värme-, ventil-, sanitets- och kylteknik.....	M	1943
Byggnadsstadgekommittén.....	A, V	1943
Väghållningslagkommittén.....	V	1943

B. Ännu fungerande vid utgången av år 1943.

(Med * utmärkta kommittéer äro t. v. permanenta.)

* Kommittén för ånga av mycket höga tryck (tills. med IVA m. fl.).....	Styr.	1924
1937 års organisationskommitté.....	Styr.	1937

¹ Tillfälliga kommittéer och delegationer för beredande av föreningens eller avdelningarnas inre angelägenheter äro i regel ej här medtagna.

	Utsedd av	Tills. år
*Delegation för radioföredrag.....	Styr. o. alla avd.	1937
Kommittén för handledning betr. tekniska termer	Styr., M. E, V, K-B	1939
Beredskapstjänstkommittén.....	Styr.	1939
STF:s beredskapskommitté.....	Styr. o. alla avd.	1939
*Sakkunnignämnden för trafik- och bilmål (tillsammans med KAK och MR).....	M, V	1939
Ingenjörstaxekommittén (med subkommittéer i vissa avd.).....	Styr. o. alla avd.	1940
Explosionskommittén.....	Styr. o. beredskapskom.	1940
Högre tekniska undervisningskommittén (fackkommittéer för M, E, A, V, S och F).....	Styr. o. alla avd.	1943
Standardkommittéer för:		
Normkommittén för provning av ånganläggningar (med 5 subkommittéer).....	M	1925
Normkommittén för provning av vattenturbiner och pumpar (med subkommitté).....	M	1925
Normkommittén för provning av kompressorer och fläktar (med 2 subkommittéer).....	M	1938 (1925)
*Redaktionsutskottet för normkommittéer.....	M	1938
*Automobil- och Motortekniska kommittén.....	M	1934
Subkommittén för revision av oljedimor.....	Automobil- o. Motortekn. kommittén	1937
*Kommittén för svetsteknik.....	M, E, V, K-B, S, T, F	1943 (1941)
*Svenska kommittén för nordiska elektrotekniker-möten.....	E	1931
*Svenska Elektroingenjörföreningens högskolekommitté.....	E	1940
Kommittén för förlustvärdering av garantitoleranser.....	E	1942
Kommittén för belysning av trafikleder.....	M, E, V	1936
Kommittén för utredning av frågor rörande förhandlingar STF-SAF-SAR.....	A	1941

	Utsedd av	Tills. år
Kommittén för överarbetning av normer för hissar (SEN 6).....	A	1941
*Trätekniska kommittén.....	V	1937
Avd:s V studieresekommitté.....	V	1938
Betongblandarekommittén.....	V	1939
*Husbyggnadstekniska kommittén.....	V	1939
Betygsblankettkommittén.....	I	1943
Kommittén för normalkontraktformulär för elektriska installationer (tills. med Sv. Konsult. Ingenjörers Förening och SIF).....	Styr, E	1943

5. Samarbete med andra tekniska föreningar m. m.

Samarbetet mellan de nordiska tekniska föreningarna, vilket givetvis varit avsevärt försvårat under rådande krigiska situation, har dock under året föranlett till ett par utbytesföredrag.

Den 10 maj höll överingenjör H. Liander föredrag i Helsingfors om konsthartser, och professor R. H. Roschier talade inför STF:s avd. K-B den 8 okt. 1943 över »Träförsockring inom sulfitecellulosa-industrin».

För att erhålla kännedom om ingenjörer, tillhörande de övriga nordiska ländernas med STF samarbetande föreningar, vilka besöka Sverige, har på hemställen av STF genom vederbörande legationer och flyktingskontor utsetts kontaktmän, som åtagit sig hålla STF underriktad om, när sådana ingenjörer från grannländerna komma till Stockholm och till dem distribuera kallelsekort till föreningens och dess avdelningars sammanträden. Särskilda »gästpass» hava även införts, avsedda att personligen utställas för ingenjörer från grannländernas föreningar, vid längre eller kortare vistelse i Stockholm. Sådant pass berättigar innehavaren att under passets giltighetstid begagna sig av föreningens lokaler, inkl. bibliotek och matsalar, samt att delta i sammanträden i föreningen och dess avdelningar, varvid förutsättes att anmälan vid varje tillfälle göres till fungerande ordföranden. I viss utsträckning har även Teknisk Tidskrift tillställts nordiska gäster.

Höstmötet ordnades i direkt samarbete med Sundsvalls Tekniska förening och Jämtlands Läns Tekniska Förening och även medlemmar av Tekniska Föreningen i Härnösand voro inbjudna att delta i mötet.

Sedan 1937 års organisationskommitté, förstärkt med fem nya ledamöter, av styrelsen anmodats, att i enlighet med föreningens beslut vid novemberstämman 1943, ånyo utreda *riksförbundsfrågan*, fann kommittén lämpligt härvid i första hand samråda med Tekniska Samfundet i Göteborg och Skånska Ingenjörklubben i Malmö. Kommittén

framlade den 8 sept. 1943 ett förslag till stadgar för ett riksförbund. Detta förslag lades till grund för debatt vid ett sammanträde i Stockholm den 24 sept. 1943 av delegerade för Sveriges samarbetande tekniska föreningar.

Vid detta sammanträde visade sig åsikterna i frågan hava ändrats högst avsevärt, sedan diskussionen vid delegerademötet hösten 1942, då enhälligt uttalades, att ett nytt ingenjörsförbund icke var av behovet påkallat. I stället gjordes den 24 sept. 1943 av delegerade från icke mindre än 23 föreningar uttalanden för tillkomsten av ett riksförbund, men på en bredare bas än den organisationskommitténs stadgeförslag avsåg. Dessutom yrkades bl. a. på att avgifterna till förbundet skulle utgå i proportion till varje förenings medlemsantal, i stället för som föreslagits med visst belopp per utsedd samarbetsdelegerad. Ett utskott fick i uppdrag överarbeta stadgeutkastet och överlämnade den 27 oktober ett nytt stadgeförslag till STF:s styrelse, vilken dock med stor majoritet förklarade sig avstyrka att STF medverkade till bildande av ett riksförbund med stadgar i huvudsak motsvarande samarbetsutskottets förslag, vilket bl. a. avsåg att till förbundet skulle kunna anslutas även föreningar, vilka normalt uppställde endast examen från statligt tekniskt läroverk som minsta kompetenskrav för medlemskap. Vid novemberstämman beslöt föreningen visserligen uttala, att föreningen icke var beredd ansluta sig till ett förbund organiserat enligt samarbetsutskottets förslag, men uppdrog, på förslag av ordföranden, åt styrelsen, att dels genomföra vissa av styrelsen principiellt godkända, av presidiet föreslagna åtgärder för effektivisering av föreningens verksamhet, dels vidtaga de åtgärder styrelsen kan finna nödvändiga för ökat samarbete med andra ingenjörsföreningar av ideell karaktär.

Även frågan om utgivnings sättet för Teknisk Tidskrift behandlades vid delegerademötet. Därvid uttalades från de flesta föreningarnas sida en bestämd anslutning till de riktlinjer, som antagits av STF:s styrelse för utgivning av tidskriften från 1944 års ingång (se nedan).

Hösten 1943 ställdes ytterligare ett belopp av 5 000 kr. av överskottsmedel från för Finlands barn insamlade medel till de finska ingenjörsföreningarnas förfogande för beredande av hjälp åt i kriget stupade teknikerns barn eller änkor.

Under den i anslutning till STF:s årsmöte anordnade *ingenjörsvveckan* den 18—26 mars 1944 höllos särskilda möten av Kemistsamfundet, Svenska kyltekniska föreningen, Sveriges verkstadsingenjörers förening, Sveriges enskilda järnvägars ingenjörsförbund, Tekniska litteratursällskapet, Svenska betongföreningen, Statens järnvägars ban- och maskiningenjörersförening och Föreningen tekniska museet.

Den 28 maj hölls hos KTH:s studentkår ett möte, vid vilket representanter för STF:s styrelse m. fl. fingo tillfälle sammanträffa med högskolans elever. Vid detta tillfälle hölls bl. a. av STF:s ordförande ett tal rörande föreningen, dess organisation och arbetsuppgifter, vilket därefter såsom särtryck ur Teknisk Tidskrift spritts bland de tekniska högskolornas elever m. fl.

Föreningen representerades vid sammanträde i The Institution of Mechanical Engineers, London, då Wattmedaljen utdelades, av direktören friherre Owe Thott. Vidare har föreningen varit företräd vid Allmänna studentkonferensen 17—20 febr. och vid Sveriges tekniskt-industriella skiljedomsinstituts 30-årsjubileum.

Under 3 och 4 angivas även möten och kommittéarbeten i samarbete med andra sammanslutningar och under 7 omnämns organisationer, vari STF eller avdelningar därav varit företräd.

6. Medlemskap i andra föreningar m. m.

Under 1943 har föreningen varit korporativ medlem i:

- Föreningen tekniska museet;
- Assoc. perm. des Congrès de Navigation;
- Assoc. perm. de la Route;
- Intern. Verein für Brückenbau und Hochbau.

Föreningen har vidare genom av styrelsen föreslagna eller utsedda personer varit representerad i:

- Kungl. Tekniska högskolans styrelse;
- Statens provningsanstalt;
- Statens tekniska forskningsråd;
- Sveriges standardiseringskommission;
- Tekniska nomenklaturcentralen;
- Sveriges tekniskt-industriella skiljedomsinstituts fullmäktige;
- Forskningens beredskapskommittés centralkommitté;
- K. Byggnadsstyrelsens delegation för klassificering av trävirke;
- Styrelsen för Tekniska museet;
- Styrelsen för Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut;
- Svenska centralkommittén för internationella ingenjörskongresser (även E);
- Internat. materialprovningföreningen;
- Svenska industriens praktikenämnd;
- Samarbetskommittén för nordiskt hjälparbete;

Dessutom hava avdelningar inom föreningen varit representerade i:

- Samfundet för hembygdsvård (A, E, V, K—B);
- Svenska studiekommisionen för svetsningsfrågor (M, V);
- Svenska elektriska kommissionens (SEK) fullmäktige (E);

- Svenska slöjdföreningens styrelse (A);
- Rådet till skydd för Stockholms skönhet (A);
- Comité perm. intern. des Architectes (A);
- Svenska arkitekters riksförbunds styrelse (A);
- Svenska arkitekters riksförbunds förtroendenämnd (A);
- Svenska arkitekters riksförbunds tävlingsnämnd (A);
- Council of the Intern. Federation for Housing and Town-planning (A, V);
- Samarbetsdelegation av skilda yrkesgrupper, som intressera sig för husdjurshygien (A);
- AB Svensk byggtjänst (A, V) — vid bolagsstämma;
- AB Tidskriften byggmästaren (A) — vid bolagsstämma;
- Svenska sällskapet för fotogrammetri (V);
- Svenska nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för brobyggnader och byggnadskonstruktioner (V);
- Svenska nationalkommittén för kemi (K—B);
- Svenska nationalkommittén för rationell organisation (I);
- Nordiska vägtekniska förbundets svenska avd:s styr. (V);
- Samarbetsdelegation (tills. med ERA, FfL m. fl.) för elektricitetens användning i husbyggnader (A);
- Riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté för utredning rörande projektering av sim- och idrottshallar (A, V);
- Statens kommitté för byggnadsforskning (A, V);
- Delegation för nomenklatur i samband med fastighetsvärdering och fastighetsstatistik (A, V);
- Sveriges standardiseringskommissions kommitté för standardisering på det byggnadstekniska området (A, V).

7. Stadgar och ordningsregler.

Föreningens stadgar och ordningsregler hava icke ändrats under 1943. Däremot hava mindre ändringar fastställts i arbetsordningarna för Avd. Tekniska Fysikers Förening och Avd. för Skeppsbyggnadskonst, vilken sistnämndas namn samtidigt ändrats till Avdelningen för Skeppsbyggnadskonst och Flygteknik.

8. Teknisk Tidskrift.

Tidskriften har under år 1943 utkommit efter samma plan som närmast föregående år.

Textutrymmet för olika avdelningar i jämförelse med ett par tidigare år framgår av följande tablå:

	Antal textsidor		
	År 1941	1942	1943
Veckoupplagan.....	556	588	604
Automobil- och motorteknik.....	98	94	104
Bergsvetenskap.....	102	108	108
Elektroteknik.....	212	188	198
Industriell Ekonomi och Organisation.....	132	122	92
Kemi.....	106	96	106
Mekanik.....	136	140	142
Skeppsbyggnadskonst och Flygteknik.....	118	118	122
Väg- och vattenbyggnadskonst.....	200	188	192
Summa	1 660	1 642	1 668

På förslag av den nya chefredaktören, civilingenjör SVEN A. HANSSON, och på tillstyrkan av Teknisk Tidskrifts nämnd har styrelsen beslutat vissa ändringar i tidskriftens utgivningsätt från ingången av år 1944. Dessa ändringar hava tillkommit för att söka i möjligaste mån tillgodose de önskemål som framkommit rörande tidskriftens redigering m. m. Den huvudsakliga förändringen är att fackavdelningarna såsom sådana försvinna och varje häfte därmed blir ett sammanhängande helt, varvid dock fortfarande fackintressena tillgodoses i respektive häften på väsentligen samma sätt som nu, och fackredaktörerna medverka var och en för sitt specialområde. Vid sidan av tidskriften kommer vidare att i tvångsfri följd utgivas häften av en publikationsserie, »Tekniska skrifter», vari intagas artiklar, väsentligen av vetenskaplig karaktär, av sådan omfattning att de ej lämpa sig att i sin helhet införas i tidskriften, där de dock komma att utförligt refereras. Dessa särskilda häften komma att tillhandahållas föreningens ledamöter på gynnsamma villkor.

9. Polhemsfonden.

Forskningsunderstöd från Polhemsfonden har beviljats civilingenjör E. REINIUS med 1 000 kr. för undersökningar av en ny metod att i betongkonstruktioner skarva armeringsjärn.

10. Resestipendier.

Ahlsellska stipendiet har ej utdelats för år 1943.

11. Svenska Teknologföreningens Anställningscentral. (S. T. A.)

ÅRSRAPPORT FÖR 1943 från Svenska Teknologföreningens Anställningscentral (S.T.A.) (Inom parentes angivas motsvarande siffror för föregående år.)

Uppdragsgivare och sökande	F a c k							S u m m a	
	Affärs-ingenjörer	Bergs-ingenjörer	Elektro-ingenjörer	Husbyggare	Kemister	Mekanister	Skeppsbyggare		Väg- o. vattenbyggare
Uppdragsgivare									
ang. fast anställning	5	2	6	1	17	35	—	8	74
» vikariat l. tillf.	1	—	4	2	1	5	—	6	19
Summa	6	2	10	3	18	40	—	14	93
	(4)	(2)	(10)	(11)	(12)	(48)	(2)	(29)	(118)
Sökande, kvarst. ^{31/12} 1943									
<i>lediga</i>									
av år 1943 anmälda	2	1	6	3	4	13	—	8	37
	(4)	(—)	(2)	(3)	(4)	(5)	(—)	(3)	(21)
<i>transportsökande</i>									
av år 1942 anmälda.....	21	7	31	14	30	60	3	20	186
» » 1943 »	10	6	17	4	21	45	1	33	137
Summa	31	13	48	18	51	105	4	53	323
	(27)	(8)	(37)	(20)	(34)	(73)	(4)	(29)	(232)
Summa kvarst. anmälda ^{31/12} 1943.....	33	14	54	21	55	118	4	61	360
	(31)	(8)	(39)	(23)	(38)	(78)	(4)	(32)	(253)
Under 1943 anmälda									
<i>lediga</i>	8	4	17	4	10	27	—	19	89
<i>transportsökande</i>	7	4	13	2	17	44	1	20	108
Summa	15	8	30	6	27	71	1	39	197
	(19)	(6)	(34)	(7)	(31)	(61)	(4)	(23)	(185)
Under 1943 förmedlade platser									
fast anställda.....	5	2	2	—	8	20	—	4	41
vikariat l. tillf.	—	—	2	3	—	2	—	3	10
Summa	5	2	4	3	8	22	—	7	51
	(2)	(1)	(6)	(6)	(7)	(26)	(—)	(10)	(58)

Av förestående under 1943 anmälda 197 voro 71 svenska civilingenjörer och 41 föreningsledamöter.

Av utlänningar äro anmälda 13 norrmän, 18 danskar, 3 tyskar, 2 estländare samt 1 av vardera isländare, österrikare, ungrare och polack, summa 40.

Sökandes fördelning efter teoretisk utbildning.

	Anmälda år:	1934—41	1942	1943	Summa
K. Tekn. Högskolan		672	66	59	797
Chalmers Tekn. Högskola		191	14	12	217
Örebro		74	14	12	100
Malmö		15	4	6	25
Norrköping		21	2	3	26
Göteborg		—	—	3	3
Borås		7	1	—	8
Västerås		7	3	2	12
Filipstad		12	1	2	15
Katrineholm		15	6	3	24
Eskilstuna		5	3	3	11
Härnösand		16	4	1	21
Hässleholm		7	2	1	10
Tekn. Skolan i Stockholm		64	9	5	78
Tekn. Institutet i Stockholm		125	35	35	195
Utlandet		95	17	47	159
Ingen teor. tekn. utbildning		17	4	3	24
		1 343	185	197	1 725

S.T.A:s rörelse under 1943, världskrigets fjärde år, avviker i vissa hänseenden från verksamheten föregående år. Under somrarna bruka förfrågningarna visserligen avtaga något, men sommaren 1943 har visat en ovanlig stiltje.

Uppdragsgivarna ha under året minskats med 20 %, enligt vad vi erfarit i huvudsak beroende på den avvaktande inställning, industrierna intaga. Vid förfrågningar efter ingenjörer gäller det oftast att anskaffa sådana omedelbart, någon gång för kortare vikariat, vilket i båda fallen ställer sig svårt, när de allra flesta sökande äro att hänföra till transportsökande med en eller flera månaders uppsägningstid. Häri-genom hava de förmedlade platsernas antal minskats. Väg- och vattenbyggare och husbyggare efterfrågas nu mera sällan än för ett par år se'n.

Sökandeantalet var intill början av oktober lika med under näst föregående år, men har de sista månaderna betydligt ökat genom i landet inkomna norska och danska flyktingar, vilka dock i mycket ringa grad — och på andra vägar — kunna beredas plats, enär verk och inrättningar, kommissioner och flertalet industrier äro på ett eller annat sätt engagerade för krigsberedskapen och sålunda förhindrade anställa utläningar.

12. Föredrag m. m.

Söndagen den 24 januari anordnades för föreningens ledamöter med

damer ett studiebesök vid *Södersjukhuset*, vars nybyggnad och utrustning demonstrerades under ledning av ingenjör HJ. CEDERSTRÖM. Antalet deltagare i besöket torde uppgått till ca 700.

Vid föreningens allmänna sammankomster hava förekommit nedan nämnda föredrag m. m.

Nämndarie allmänt sammanträde i Sportpalatset den 17 februari: »Statistiken som vetenskap och praktiskt instrument», föredrag av professor STEN WAHLUND såsom inledning till en statistikkurs.

Vid årsmötet i Konserthusets lilla sal höllos den 23 mars följande föredrag:

»Översikt över flygvapnets utveckling och verksamhet. Växelverkan mellan taktik och teknik» av överste JOHN STENBECK; »Tekniska lösningar på taktiska fordringar på flygmaterielen» av flygdirektör BERTIL WESTERGÅRD; »Några problem i den närmaste flygtekniska utvecklingen» av flygingenjör TORE EDLÉN.

Samma dags eftermiddag ägnades åt besök vid *Kungl. Svea Flygflottiljs* övningsfält vid Barkarby, där överste JOHN STENBECK hälsade de över 500 deltagarna i utflykten välkomna och överstelöjtnant L. G. R:SON HÄGGLÖF lämnade en orientering över flottiljens anläggningar m. m. De besökande fingo därefter ingående på marken studera sex olika typer av flygplan, demonstrerade av flygofficerare och flygingenjörer, varefter vidtog flyguppvisning enligt ett övningsprogram för avancerad flygning.

Vid ordinarie stämma på föreningslokalen den 23 mars: »Segelflygning», föredrag av kapten GRELS NAESLUND och demonstration av en serie bilder från *Sandöbron och dess tillkomst* av kapten VVK TORD LINDBLAD.

Vid årsmötets fortsättning i Konserthusets lilla sal den 24 mars höll statsrådet F. DOMÖ ett kort anförande, »Jordbrukets framtidsproblem — gemensamma uppgifter», varefter följde två föredrag:

»Synpunkter på jordbruket och folkhushållningen» av direktör EINAR SJÖGREN;

»Jordbruket som ekonomisk företagsform» av professor LUDVIG NANESON;

samt efter lunch ytterligare två föredrag:

»Jordbrukets byggnadsproblem» av överdirektör EINAR N:SON HEDULFF; och

»Jordbrukets maskinproblem» av ingenjör NILS BERGLUND.

För damerna var anordnad visning av Konfektions AB Saléns ateliér, där vårens moder demonstrerades.

Årsmötet avslöts med för Ingenjörsvveckans deltagare med damer gemen sambankett i Stadshusets Gyllene sal med åtföljande dans i Blå hallen. I middagen deltog 331 personer, varibland gäster från Danmark och Finland. Gästernas tack framfördes av överståthållaren Torsten Nothin.

Vid extra allmänt sammanträde den 23 april: »Metals», föredrag av Nobelpristagaren, Sir LAWRENCE BRAGG.

Vid extra allmänt sammanträde i *Statens Historiska Museum* den 25 maj lämnade riksantikvarien S. CURMAN en kort orientering rörande museibyggnaden och samlingarnas uppställning, varefter de omkring 250 besökande, fördelade i grupper, besågo museet under ledning av museidirektören professor B. NERMAN och fyra ytterligare museitjänstemän.

Den 13 sept. var tillfälle berett för föreningens ledamöter att bese den utställning av den tekniskt-vetenskapliga forskningens hjälpmedel, som under Ingeniörsvetenskapsakademiens auspicier anordnats i nybyggnaden för Ingeniörsvetenskapsakademiens bränsletekniska försöksstation.

Höstmötet den 16—18 sept. var förlagt till Norrland. Från Stockholm deltagande ledamöter avreste allmänt med ordinarie tåg från Stockholm C den 16 sept. och mottogos i Sundsvall gästfritt av representanter för Sundsvalls Tekniska Förening Fredagen den 17 sept. hölls föredrag på Sveabiografen av generaldirektör S. KLOUMANN: »*Aluminiums framställning och användning*», varefter följde studiebesök vid *AB Svenska Aloxidverkens fabriksanläggningar* vid Kubikenborg. Sedan lunch intagits på Restaurant Tivoli under Aloxidverkens värdskap, företogs utfärder med bussar i två olika huvudgrupper. Den ena gruppen besåg *Svarviks sprit- och cellulosa-fabrik* under överingenjör GÖSTA GENBERGS ledning och *Perspektivfönsterfabriken*, demonstrerad av disponent A. MÖRCH. Den andra gruppen for norrut, och förevisades först av disponent A. MÖRCH *Sunds AB:s sågverk*, varefter färden fortsattes till *Östrandens sulfatfabrik*, vilken besågs under ciceronskap av fabriken tjänstemän med överingenjör G. AHLZÉN i spetsen.

På aftonen intogs middag i Restaurant Tivoli på inbjudan av Svenska Cellulosaaktiebolaget, varefter flertalet deltagare fortsatte med extratåg till Östersund, dit ankomsten ägde rum tidigt på morgonen den 18 sept. Per bussar färdades man sedermera till *Midskog*, där *Statens Vattenfallsverks* pågående *kraftstationsbyggnad* demonstrerades under ledning av arbetschefen KARL TJULANDER. Efter lunch i Midskog återvände man till Östersund, sedan först ett studiebesök gjorts vid *kraftstationen vid Kattstrupeforsen*, där kapten FR. BORGGREN och arbetschefen K. TJULANDER voro ciceroner. AB Kattstrupeforsen bjöd mötesdeltagarna på middag på Grand Hôtel i Östersund och på aftonen avreste flertalet mötesdeltagare söderut med ordinarie nattåg. Ett 40-tal stannade dock kvar och begagnade tillfället att under söndagen den 19 sept. företaga en utflykt till Åre och Tännforsen.

Vid ordinarie allmänt sammanträde den 27 okt. redogjordes för »1940 års sakkunnigas förslag till den högre tekniska undervisningens

ordnande», varvid generaldirektör G. MALM behandlade förslaget allmänna och principiella delar, medan professor H. KREÜGER klarlade förslaget innebörd speciellt i fråga om Kungl. Tekniska högskolan samt byggnadsprojektet.

Vid ordinarie stämman den 17 november inledde överingenjör ROLF STEENHOFF diskussionen om bildandet av ett *Svenska Ingenjörers (och Arkitekters) Riksförbund*, varpå följde en rätt lång diskussion (jfr ovan under 5).

Ifråga om avdelningarnas sammanträdesprogram hänvisas till de olika avdelningarnas årsberättelser.

13. Kursverksamhet.

Föreningens kursverksamhet under året har varit ganska omfattande I februari hölls en särskilt för teknici anpassad *kurs i statistik*, begynnande med ett allmänt sammanträde, vid vilket professor STEN WAHLUND höll inledningsföredraget. *Kurs i rättskunskap* för ingenjörer hölls under tre dagar i oktober och en *kurs i föredragsteknik* — även för tal i radio — i december, båda livligt uppskattade av talrika deltagare. Detsamma gäller även de *två kurser i teknisk mätteknik*, en på våren och en på hösten, som anordnades av Avd. Tekniska Fysikers Förening samt en *orienteringskurs i arbetsstudier inom väg- och vattenbyggnadsfacket*, som hölls i oktober föranstaltad av Avd. för Väg- och Vattenbyggnadskonst i samarbete med De yngre väg- och vattenbyggnadsförenings förening. Under vårterminen hölls *två kurser i teknisk engelska* (en högre och en normalkurs) och en *kurs i spanska* samt under höstterminen *tre engelska, en spansk och en rysk kurs*, alla med infödda lärare, utom i ryska språket, som ansetts rikligare att ordna såsom en nybörjarkurs med en akademiskt bildad svensk lärare.

14. Remissärenden m. m.

Utlåtanden har av föreningen avgivits under året angående förstataligandet av den allmänna väghållningen på landet m. m., vissa ändringar i förordningen om patent, textiltforskningens ordnande, järn- och metallforskningens ordnande, bestämmelser för intagning i fackskolorna vid Tekniska läroverket i Stockholm, geotekniska forskningens ordnande, tjänstemannaförmedling inom den offentliga arbetsförmedlingen samt förslag till vissa ändringar i byggnadsstadgan.

Bland ännu ej besvarade remisser märkes den rörande 1940 års sakkunniges för den högre tekniska undervisningen omfattande betänkande, för vars granskning tillsatts en stor kommitté, med generaldirektör H. Sterky som ordförande och med representanter för samtliga fackavdelningar, av vilka flera dessutom hava särskilda kommittéer för ärendets detaljbehandling.

Bland övriga avlätna skrivelser äro att nämna en till statsrådet och chefen för försvardepartementet angående ett av chefen för Armén framfört förslag om upplösning av Väg- och Vattenbyggnadskåren samt en till Medicinalstyrelsen om yrkesbeteckningen auktoriserad vattenkemist.

Till Sveriges Mekaniska Verkstädernas Standardiseringskommitté ha utlåtanden lämnats i 8 ärenden, nämligen rörande följande SMS särtryck:

Nr 237: Metriska gängor.

Nr 238: Skruvnycklar för invändig sexkant.

Nr 239: Standardisering av brotschar.

Nr 240: Axelmuttrar och låsbrickor.

Nr 241: Standardisering av borrbussningar.

Nr 243: Verktygsutrymme m. m. i excenterpressar.

Nr 244: Standardisering av kopplingsanordningar mellan dragbil och släpfordon.

Nr 245: Väghyvelskär.

15. Övriga inom föreningen behandlade viktigare ärenden.

Arbetet inom Avd:s M normkommittéer har endast i ringa omfattning kunnat bedrivas under 1943 på grund av krisförhållandena och något anslag för dessa arbeten har icke detta år åtnjutits från Sveriges Standardiseringskommission.

Ingenjörstaxekommitténs arbete har fortgått inom vissa subkommittéer och ett förslag till taxa rörande värme- kyl- och sanitets-teknik har upprättats.

Filmnämnden har vidtagit åtgärder för upprättande av ett filmkartotek över tekniska filmer.

Styrelsen har beslutat att för föreningens handlingar och trycksaker genomgående införa standardformat enligt de metriska pappersformatens A- och C-serier.

16. Handböcker, handlingar och skrifter.

I serien *Svenska Teknologföreningens Handböcker* har under året icke utkommit något nytt nummer.

I serien *Skrifter, utgivna av Svenska Teknologföreningen*, har utkommit:

14. Sammanträdes- och förhandlingsteknik. Föredrag hållna vid av Svenska Teknologföreningen anordnade föreläsningkurser den 3 och 4 november 1942 samt den 15 och 16 december 1942.

Av föreningens *Handlingar* ha under året utkommit:

336. Skrivelser till behandling vid STF:s ordinarie stämma den 2 mars 1943: Styrelsens berättelse över föreningens verksamhet år 1942. Styrelsens berättelse över föreningens ekonomiska förvaltning under år

1942. Berättelse över verksamheten inom föreningens avdelningar under år 1942. Revisorernas berättelse för år 1942. STF:s Fastighets AB:s styrelse- och revisionsberättelser för år 1942.

337. Stadgar och ordningsregler för Svenska Teknologföreningen.

338. Skrivelser till STF:s stämma den 17 nov. 1943: Från Valnämnden rörande styrelse och revisorer för år 1944, och från styrelsen med förslag till budget för föreningen för år 1944.

339. Skrivelse den 4 nov. 1943 till STF från Styrelsen angående frågan om bildande av ett Svenska ingenjörers (och arkitekters) riksförbund jämte tillhörande bilagor.

17. Gåvor.

Som gåva av direktör STEN WESTERBERG har föreningen haft glädjen mottaga ett porträtt i olja av sin avlidne hedersledamot, landshövding Sven Lübeck, målat av professor W. Smith.

På grund av testamente av föreningens framlidna förutvarande bibliotekarie Elsa Nylén har föreningen tillförts ett belopp av 5 000 kr. att under namn av »Herman och Elsa Nyléns fond» användas för understöd i huvudsak enligt bestämmelser motsvarande Rystedtska fondens.

18. Bibliotek.

Under året hava 1 170 lån av böcker och tidskrifter registrerats och 791 besökande hava antecknat sig i besöksboken.

Utomeuropeiska publikationer ha under året icke anlänt till biblioteket. Engelska bytes- och prenumerationstidskrifter ha i flertalet fall kunnat erhållas, ehuru tämligen oregelbundet. Inga italienska tidskrifter ha kommit under de senaste månaderna av året. Under hela 1943 har biblioteket icke fått några franska tidskrifter direkt från Frankrike, blott ett fåtal har erhållits som gåva av Vetenskapsakademien. De tyska tidskrifterna, vilka ha anlänt ganska regelbundet, ha minskat i antal på grund av att flera tidskrifter ha sammanlagits.

Följande viktigare verk och publikationer ha under 1943 tillkommit

1) *genom gåvor*

från *Chalmers Tekniska Högskola*: Doktorsavhandlingar.

» *Statens Skeppsprovingsanstalt*: Meddelande 1.

» *Tekniska Nomenklaturcentralen*: Publikationer 1—3.

» *Industriens Utredningsinstitut*:

Studier i skogsbrukets arbetslära.

från *Marindir. Fr. Arsenius*:

Proceedings of the International Engineering Congress, Division of Marine and Naval Engineering and Naval Architecture, Vol. I—II.

- » *Dansk Ingenjörforenings Afdeling for Nordjylland*: Jubileumsskrift 1917—1942.
- » *Svenska Spårvägs-, Buss- och Förortsbane föreningen*: Årsmötet i Västerås den 4 och 5 sept. 1942.
- » *Rosenblads Patenter*: Festskrift 1933—1943.
- » *Uppsala Universitet*: Filosofiska fakultetens studiehandbok 3.
- » *Överstelöjtnant Gösta Drake*: Hjälpreda för värnpliktige 1943.
- » *Hantverksinstitutet*: Årsbok 1942.
- » *Industriens Utredningsinstitut*: Industriproblem 1943.
- » *Svenska Sällskapet för fotogrammetri*: Översikt av fotogrammetriens historia i Sverige och Den fotogrammetriska terminologien.
- » *Kungliga Tekniska Högskolan*: Doktorsavhandlingar.
- » *Lunds Universitet*: Studiehandbok. Humanistiska sektionen.
- » *Helge Holsti*: Relativitetsteorien set fra et Feltsynspunkt og en herpaa grundet Beskrivelse af det Statistiske Felt.
- » *Stockholms Stadskansli*: Stockholms kommunalkalender.
- » *Lantbruksförbundets Tidskriftsaktiebolag*: Jordbruksproblem.
- » *AB de Lavals Ångturbin*: Althin, T.: Gustaf de Laval 1845—1913, Minnesskrift.
- » *Fil. lic. Dagmar Odqvist*: Bibliografi och källförteckning till Gustaf de Laval 1845—1913.
- » *Norbergs Grufförvaltning*: Berättelser och utlåtanden till ordinarie stämmorna 1943.
- » *Svenska Pappers- och Cellulosa-Ingenjör föreningen*: Årsbok 1943.
- » *Stockholms Stads Byggnadsnämnd*: Årsberättelse 1941.
- » *Svenska Boktryckareföreningen*: Svenska Boktryckareföreningen 50 år.
- » *ASEA*: Våra tillverkningar.
- » *Sjukhusens Standardiseringskommitté*: Berättelse över dess tio-åriga verksamhet 1933—1943 av Fritz Bauer.
- » *Sveriges Mekaniska Verkstädernas Förbund*: Illustrerat register över tillverkningar vid medlemsföretag.
- » *Stockholms Stads Statistiska Kontor*: Berättelse över Gatukontorets verksamhet år 1942.
- » *Valtenbyggnadsinstitutionen*: Vogt, F.: Om store Leirskred i Norge.

från *Vogt, F.*:

Vogt, F.: Valvdammar.

» *Teknisk Tidskrift*:

Diverse recensionsexemplar.

2) genom *prenumeration*

Technik und Wirtschaft.

Fertigungstechnik.

Dechema-Werkstoff-Bericht.

3) genom *inköp*

Erixon, S.; Mässing.

Lundmark, K.: Nya himlar.

Svenska Dagbladets årsbok 1942.

Neufert, E.: Bauentwarfslehre.

Svensk Teknisk Uppslagsbok, Del III.

De direkta kostnaderna för biblioteket framgår av nedanstående uppställning:

	Anslag	Utgifter
Anskaffning	5 000:—	5 722: 77
Bindning	1 500:—	1 047: 47
	6 500:—	6 770: 24

Biblioteksnämnden har sammanträtt den 10 februari, 15 juni och 29 september.

19. Befattningshavare.

Fil. mag. D. Bergqvist, f. Larsson, lämnade sin befattning som bibliotekarie och registrator med utgången av år 1943 och har efterträts av fil. mag. E. Emmelin.

Stockholm den 1 mars 1944.

För SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS STYRELSE

ROLF STEENHOFF.

/ K. A. Fröman.